

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Agenția Națională pentru
Curriculum și Evaluare

Numele: _____
Prenumele: _____
Patronimicul: _____
Instituția de învățământ:

Localitatea:

Raionul / Municipiul:

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКЗАМЕН ЗА ГІМНАЗИЧНИЙ КУРС

12 червня 2017 року
Час виконання – 120 хвилин.

Необхідні матеріали: *ручка з синьою пастою.*

Пам'ятка для кандидата:

- Уважно прочитай кожне завдання.
 - Необхідно виконати кожне завдання.
-

Бажаємо успіху!

Прізвище, ім'я перевіряючого _____ Кількість балів : _____

Частина I

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання до нього.

Життя українських сільських громад ґрунтувалося на певній системі моральних стосунків. Такі стосунки виявлялися під час праці та відпочинку. Найбільш безпосередньо норми поведінки виявлялися у праці, а також при спілкуванні у традиційних місцях: на вулицях, ярмарках, біля церкви, у крамниці, млині, кузні, на весіллях, хрестинах тощо. Тут можна було спостерігати стереотипи індивідуальної й колективної поведінки у ставленні до праці, до літніх людей, жінок, дітей.

Місцем масових зустрічей українців була сільська церква. Біля церкви відбувався обмін інформацією, обговорювалися господарські питання. Після богослужіння чоловіки збиралися перед церквою, щоб прослухати урядові накази або розпорядження сільського старости. Молодь, як правило, сходилася на вулицю для розваг. Колективне дозвілля на виду всього села давало можливість молодим із розмов старших дізнатися про сучасне й минуле, засвоїти звичаї.

Ядро сільської громади становили літні чоловіки – старійшини. Їх присутність була обов'язковою при вирішенні важливих громадських справ, особливо таких, що стосувалися суперечок за межу, спадок, власність. До старійшин зверталися як до знавців традицій села. Крім того, літні люди були носіями практичного досвіду: з ними радились, коли орати, сіяти, щодо якості ґрунту. Важлива роль належала старим людям у виховному процесі. Вважалося нормою, коли стороння літня людина робила зауваження юнакові чи підлітку за порушення спокою, за втручання у розмову старших тощо.

Українці завжди високо цінували жінку-матір, жінку-трудівницю, і до розуміння цього дівчат готували з раннього віку. З дитинства матір, прививаючи доньку до праці, стверджувала, що легкого хліба не буває. Їй потрібно підтримувати порядок у житлі, доглядати молодших братів та сестер. Від матері дівчата переймали секрети ткання й вишивання, основи городництва, кулінарії, лікування. Майбутня жінка повинна була вміти виконувати всю хатню роботу, доглядати господарство, прясти й шити. Жіноча хазяйновитість і спритність у роботі цінувалися більше, ніж врода чи багатство.

Формуючи взаємини між собою, українці завжди пам'ятали про досвід попередніх поколінь: “Так діди наші робили й нам веліли”. Пам'ять роду, культ предків посідали в духовності українців чільне місце. Зламати звичаї, зганьбити пам'ять предків було, за народними переконаннями, найтяжчим гріхом.

(з часопису)

№ завдання	Завдання	Оцінювання
1	Визначте стиль поданого тексту. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь. А. Художній Б. Публіцистичний В. Науковий Г. Офіційно – діловий Ґ. Розмовний	L 0 1

2	<p>Дайте відповіді одним реченням на кожне запитання до тексту.</p> <p>А. Де відбувалися масові зустрічі українців?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б. Які секрети господарювання дівчата переймали від матерів?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>В. Що, за народними переконаннями, вважалося найтяжчим гріхом?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>
3	<p>Поділіть текст на 5 частин і доберіть заголовки до кожної з них.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p>
4	<p>Випишіть словосполучення з поданого речення:</p> <p style="text-align: center;"><i>Місцем масових зустрічей українців була сільська церква.</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>
5	<p>До поданих слів доберіть і запишіть синоніми з тексту.</p> <p>Базуватися – _____</p> <p>взаємини - _____;</p> <p>теперішнє - _____;</p> <p>краса - _____.</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>
6	<p>Поясніть значення виразу „<u>легкий хліб</u>”. Запишіть складене вами речення.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>

7	<p>З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь.</p> <p>Ядро сільської громади становили літні чоловіки – старійшини. а, б, в</p> <p>З дитинства матір, прививаючи доньку до праці, стверджувала, що легкого хліба не буває. а,б,в</p> <p>Майбутня жінка повинна була вміти виконувати всю хатню роботу, доглядати господарство, прясти й шити. а, б, в</p> <p>а) відокремлена обставина; б) означення; в) простий дієслівний присудок.</p>	L 0 1 2 3
8	<p>У поданих реченнях вставте пропущені букви, апостроф, розкрийте дужки.</p> <p>Народна мораль вис...ко шанувала дівочу гордість. Найстрашнішим для дівчини був людс...кий поговір. Ставлення громади до дівчат, які п...рушили норми моралі, було (не)примиренним_____ . Способи покарання скрі...ь були приблизно однакові: обрізання к...си, обмазування воріт д...гтем, покриття голови хусткою (звідси і назва – “покритка”).</p> <p>За народною мора(л,лл)___ю, покарання мало відвернути від подібних вчинків інших дівчат, а тих, хто оступився, обер...гти від страшних наслідків їхньої помилки – само- чи дітовбивства.</p> <p>Покритка не мала права ходити з (не)покритою_____ головою, стояти в церкві поруч з дівчатами. Вона продовжувала жити в своїй сім...ї, при нагоді їй могли кинути докір, але могли й поспівчувати.</p> <p>Осудові піддавався й хлопець, що залицявся до кількох дівчат або вводив дівчину в (не)славу_____. Р...путація молодої людини в громаді вирішувала її подальшу долю. Це д...ктувало відповідний стиль поведінки.</p>	L 0 1 2 3 4 5 6
9	<p>У поданому уривку розставте пропущені розділові знаки.</p> <p>У стосунках молоді зі старшими високо цінувались доброзичливість слухняність сердечне ставлення до батьків і літніх людей. Найзаповітнішою мрією дитини було дорости до тієї пори коли з нею почнуть рахуватися старші. У парубків була своя мета одружитися, здобути в односельців репутацію доброго господаря. У старших були свої орієнтири одружити дітей примножити успадковане від батьків залишити по собі добрий спомин.</p> <p>Мірилом оцінки сутності людини служило передовсім її ставлення до праці її вміння та знання. У формуванні репутації визначальна роль належала трудовим навичкам кмітливості. Громадська думка про людину важила більше, ніж її матеріальна забезпеченість .</p>	L 0 1 2 3 4 5
10	<p>Напишіть твір-роздум „ Що позначає бути вихованою людиною? ” (7- 8 речень).</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3

		0
		1
		2
		3
		0
		1
		2
		3
		4

Частина II

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання до нього

У неділю вранці-рано
Поле крилося туманом;
У тумані, на могилі,
Як тополя, похилилась
Молодиця молода.
Щось до лона пригортає
Та з туманом розмовляє:

«Ой тумане, тумане –
Мій латаний талане!
Чому мене не сховасш
Отут серед лану?
Чому мене не задавиш,
У землю не вдавиш?
Чому мене злої долі,
Чому віку не збавиш?
Ні, не дави туманочку!
Сховай тільки у полі,
Щоб ніхто не знав, не бачив
Моєї недолі!..
Я не одна, єсть у мене
І батько, і мати...
Єсть у мене...туманочку,
Туманочку, брате!..
Дитя моє! мій синочку,
Нехрещений сину!
Не я тебе хреститиму
На лиху годину.
Чужі люде хреститимуть,
Я не буду знати,
Як і зовуть...Дитя моє!
Я була багата...
Не лай мене; молитимусь,
Із самого неба
Долю виплачу сльозами
І пошлю до тебе»...

Старий воли випрягає,
Заноси ховає
Мережані, а Катруся

Марка оглядає,
«А де ж Ганна, Катерино?
Я пак і байдуже!
Чи не вмерла?»
«Ні, не вмерла, а дуже нездужа.
Ходім лишень в малу хату,
Поки випрягає
Воли батько: вона тебе,
Марку, дожидає».
Ввійшов Марко в малу хату
І став у порогу...
Аж злякався. Ганна шепче:
«Слава... слава Богу!
Ходи сюди, не лякайся...
Вийди, Катре, з хати:
Я щось маю розпитати,
Дещо розказати».
Вийшла з хати Катерина,
А Марко схилився
До наймички у голови.
«Марку! Подивися,
Подивися ти на мене:
Бач, як я змарніла?
Я не Ганна, не наймичка,
Я ...»
Та й оніміла.
Марко плакав, дивувався.
Знов очі відкрила.
Пильно, пильно подивилась –
Сльози покотились.
«Прости мене! Я каралась
Весь вік в чужій хаті...
Прости мене, мій синочку!
Я... я твоя мати».
Та й замовкла...
Зомлів Марко,
Й земля задрижала.
Прокинувся... до матері –
А мати вже спала!

1	<p>Поданий уривок з твору :</p> <p>а) «Наймичка» Т.Шевченка; б) «Причинна» Т.Шевченка; в) «Катерина» Т. Шевченка.</p> <p><i>Обведіть кружечком відповідну букву.</i></p>	L 0 2
2	<p>За літературним жанром цей твір:</p> <p>а) байка; б) поема; в) романтична балада.</p> <p><i>Обведіть кружечком відповідну букву.</i></p>	L 0 2
3	<p>Визначте тему поеми «Наймичка». Обведіть кружечком відповідну букву.</p> <p>а) Зображення важкої долі жінки, яка вимушена була все своє життя страждати і приховувати своє материнство.</p> <p>б) Розповідь про вірне кохання, розлуку і трагічну смерть закоханих.</p> <p>в) Засудження жорстокості панів, паразитизму і морального, хабарництва і лицемірство чиновників.</p>	L 0 2
4	<p>Випишіть з тексту по одному з художніх засобів:</p> <p>Порівняння: _____</p> <p>Метафора: _____</p>	L 0 1 0 1
5	<p>Складіть та запишіть 5 речень за темою: « Моє ставлення до образу жінки-матері у поемі Т.Шевченка «Наймичка».</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 0 1 2